

betere gehalte van het gebruikte materiaal zijn de wegen nu over het algemeen zeer redelijk te berijden en men tracht die conditie te handhaven door o.a. de tonnage voor vrachtvervoer aan banden te leggen. Het is duidelijk dat deze sterk verhoogde transportcapaciteit een goede indicatie is voor een toegenomen economische bedrijvigheid.

Corruptie

De prioriteit, ook zichtbaar in de grote bedragen op de begroting, die dit deel van de infrastructuurverbetering heeft gekregen en die liep via het ministerie van openbare werken heeft er weliswaar ook toe geleid dat op alle niveaus op grote schaal corruptie gepleegd kon worden. Als illustratief voorbeeld geldt het volgende verhaal. Een civiel ingenieur merkt dat de kwaliteit van het asfalt voor een bepaald wegdek inferieur is en rapporteert dit aan de betreffende instanties. Hij krijgt dan de keus om te zwijgen en in het vervolg 'mee te doen' met de potverdeling – ongeveer 10% van elke projectsbegroting wordt op deze wijze verdeeld – of overgeplaatst te worden naar een geïsoleerde post waar zijn kinderen geen behoorlijk onderwijs kunnen volgen. Deze wijze van corrumperen en 'erbij' betrekken is zo epidemisch van karakter dat men kan zeggen dat die vrijwel in alle sectoren van de samenleving is doorgedrongen, ook in de kerken, zodat hen elk moreel gezag om te oordelen ontbreekt.

Voor het land in zijn geheel waarschijnlijk veel ernstiger, is dat ook in het bestuur van centrale overheid tot lokale bestuurders, deze 'algemene ziekte' – sakit umum – verziekend werkt.

Irrigatie

Naast het wegnen heeft vooral een derde aspect van de infrastructuur grote aandacht gekregen en wel de irrigatie. Uiteraard van groot belang om de verhoogde rijstproductie te bereiken. Toen de plannenmakers begonnen (in '67, '68) bestond er nog vrij algemeen het optimistische geloof in het 'wonder van de groene revolutie'. Recente studies hebben de beperktheid van de invoering van nieuwe rijstvariëteiten aangetoond.

In het kort samengevat kan men stellen dat de investeringskosten zeer hoog zijn: op nationaal niveau door grote stuwdammen en irrigatiewerken aan te leggen, en op lokaal niveau, voor de landbewerkers, omdat zij hogere productie onkosten (insecticida, bemesting) hebben. Bovendien geldt in het algemeen dat die streken voor verbetering worden aangewezen, die relatief beter af waren vanwege de vaak geringere investeringskosten bij een hogere meeropbrengst en dat die boeren gebruik kunnen maken van de nieuwe soorten die al economisch krachtiger waren en zodoende relatief nog rijker worden. Het gevolg is dat op dorpsniveau zelf, een grotere discrepantie ontstaat tussen de 'rijke' boeren en de landloze arbeiders.

Was er vroeger nog een zekere verdeling van de armoede doordat via een 'sociaal' oogststelsel, het bawon-systeem, waarbij 1/10 – 1/5 van de oogstopbrengst, afhankelijk van de (familie)relatie van de oogster tot de grondbezitter, voor de oogster was, nu is, door gebruikmaking van de nieuwe variëteiten, die de invoering van daglonen sterk hebben bevorderd, de economische afhankelijkheid van de grondbewerkers t.o.v. de grondbezitter veel groter. De schare van werklozen, verborgen en openlijk, groeide met het jaar en vormde hoe langer hoe meer een bedreiging voor de stedelijke ontwikkeling. Zoals we in het vorige stuk zagen moest die juist 'zonder onlusten' verlopen. Uiteindelijk leidde deze ontwikkeling er toe dat de stad Jakarta een paar jaar geleden een politiek van 'afgrenzing' volgde om de vloed van 'gelukzoekers' een halt toe te roepen. Misschien heeft het enigszins, voor Jakarta althans, geholpen, maar iedereen is het er over eens dat het een hopeloze zaak is als niet alles wordt gedaan om voor ruimere werkgelegenheid te zorgen op het platteland zelf.

Werkloosheid

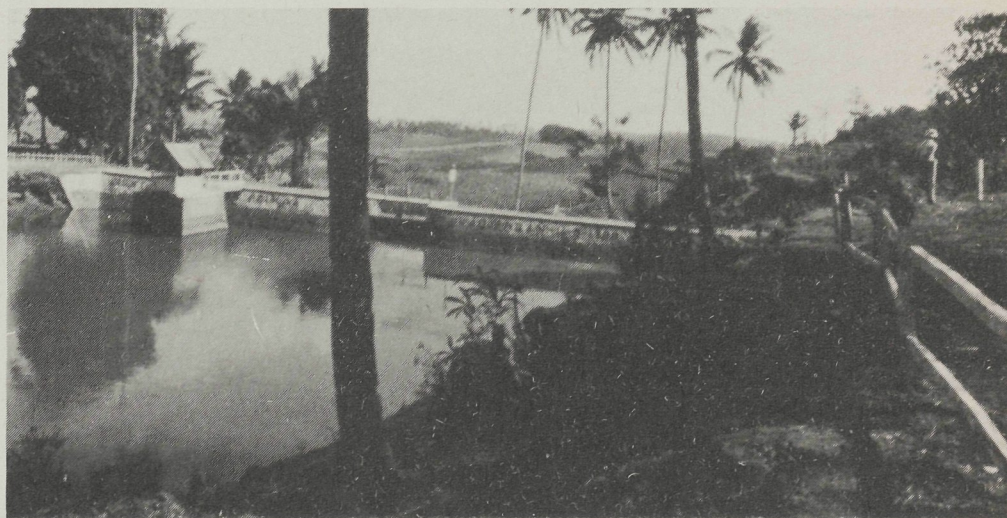
Hoe ontstellend die situatie is laten de volgende cijfers zien. In een minus-streek in

Java kan slechts 35% van de bevolking, in de leeftijd van 15 tot 50 jaar – de produktieve leeftijd voor het platteland – gedurende 175 dagen van het jaar werk vinden in de agrarische sector. In de overige tijd plm. 45% van de werkdagen, is er in het geheel geen werk in deze sector. Huisnijverheid is minimaal en de kleine handel vangt ook maar zeer ten dele het arbeidspotentieel op. De enige vlucht is, om in grote getalen, vooral in de droge tijd, naar stedelijke centra te gaan om daar een kommetje rijst te bemachtigen.

Dit systeem van boro waarbij de man voor een paar weken of maanden naar de stad gaat en zijn gezin achterlaat leidt er mede toe dat het echtscheidingspercentage in sommige streken het hoogste in de hele wereld is (tegenover 100 gesloten huwelijken per jaar staan 35 ontbonden huwelijken!) met de desastreuze sociale gevolgen vandien vooral voor de kinderen.

Twee manieren

Een aantal jaren geleden, 1970, 1971 is de overheid begonnen om via een systeem van ver doorgevoerde decentralisatie van projec-

ten dit probleem enigszins tegemoet te treden.

Op twee manieren. In de eerste plaats werd Rp. 100.000 (voor '71 ± f 1.000, daarna ± f 600) per jaar ter beschikking gesteld voor elk dorp. De uitdrukkelijke bedoeling was, dat elk dorp arbeidsintensieve en produktieve projecten zou entameren met dit bedrag. Ondanks aanvankelijke teleurstellingen, er werden op grote schaal consumptieve projecten uitgevoerd, zoals aanschaf van uniformen voor de burgerwacht, bouw van 'prestige'-objecten van lokale bestuurders, is men er toch mee doorgedaan en hoewel er, zover bekend, nog geen onafhankelijke en systematische studie naar het gebruik van deze bedragen is uitgevoerd, is algemeen de opvatting dat hoe langer hoe meer dit jaarlijkse bedrag van Rp. 100.000 per dorp wordt aange-